

Nordøyane

– som perler på en snor

Se for deg følgende: En bungalow med en brygge til veranda. En kritthvit strand og turkisfarget hav. Flotte dykkemål bare et steinkast unna. Thailand eller Maldivene tenker du. Neida, noen ganger ligger paradiset like utenfor vår egen stuedør. Som her på Haramsøya i Møre og Romsdal.

Av Blue Planet Features

Tekst: Berit Lyngstad - Foto: Per Eide

Og ved nærmere ettersyn - bungalowen er egentlig en nyrestaurert sjøbu. Og når nordavinden tar tak, kjenner man godt man ikke er på sydlige breddegrader. Allikevel fremstår Ulla som et paradis, både for fastboende og ferierende, gammel som ung.

Nordvestlandets dype skoger

Først og fremst er Ulla valget for naturelskerne. Nesten overalt hvor du velger å dykke, duver tareskogen

høy og frodig. Fiskelivet er rikt, og mulighetene for fangst er meget gode, enten man velger stang eller hawaislynge. De mange og store sandslettene gir ypperlige vilkår for kamskjell. På Kvernholmen ligger det gamle Ulla fyr og skinner i den skarpe vårsola, og her tar vi vårt første dykk.

Like utenfor fyret ligger Kvernholmen. Havet bryter så skumspruten slår over holmen, men mellom fyret og holmen er det no-

Fra fjellet Mannen (408 m.o.h) har du god utsikt over Ullahammeren og havsportsenteret som ligger i klyngetunet midt i bildet

Over: I «Kverna», like utenfor Kvernholmen fyr, ligger tareskogen med sin hemmeligheter og venter på deg.

Venstre: I 30 knop er alle dykkemålene like om hjørnet.

enlunde stille. Vi hopper uti medstrøms, og møter tareskogen med det samme. Tarebladene er friske og grønne, og de kraftige grenene er flere meter høye. Små stimer med fisk svømmer like over bladkantene, mens større arter, som berggylten, gjemmer seg ned mellom steinene. For den utålmodige, er det bare å surfe på tarebladene mens man siger av gårde i den svake strømmen. Den mer nysgjerrige kan bruke flere timer på å utforske livet under taren.

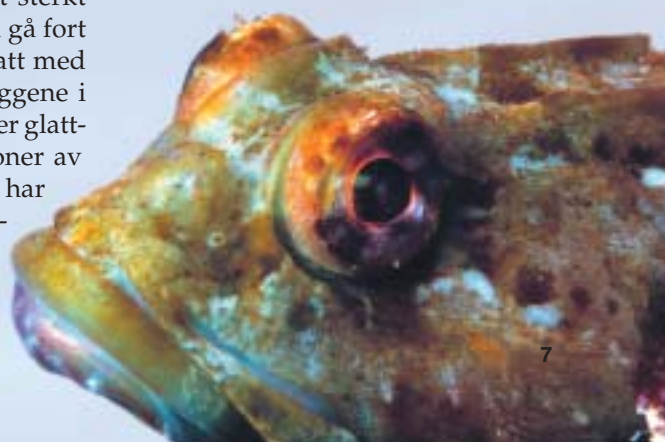
På besøk i "Hundegjytta"

Nordvest på øya finner du Stavneset. Her skifter landskapet form, fra

bratte fjell og steinurer, til flate, lange strender, som strekker seg fra sørsiden helt over på østsiden av øya. Ved Stavneset finner vi en av de flotte havgrottene langs kysten på Nordvestlandet. Den er hele 80 meter lang og ender i en hule med masse småstein. Inngangen ligger på 2-7 meter, og vider seg ut etter hvert som man kommer inn i hula. På tross av havblikk denne dagen, er det et sterkt drag i sjøen. Det lønner seg å gå fort ned, slik at man ikke blir dratt med mot steinurene på land. Veggene i Hundegjytta som den kalles, er glatt-polerte, og skinner i ulike toner av grått, brunt og svart. Vannet har gjennom millioner av år formet ut flere jettegryter og

overheng. Jettegrytene utgjør det romsligste partiet med en diameter på 4-5 meter. Stortaren henger over hodet på deg, og lager et tak over kløften som leder inn til hulen. En spennende plass – så lenge sjøen er rolig!

Like nord for Stavneset, forbi ei lita sandslette, går ei steinur ned i sjøen. De største steinene er som små hus, ►

◁ og kjempene som stikker opp av havet lover godt. Vi blir droppet noen meter fra land og svømmer snart i en labyrinth av kampesteiner. Også her er taren stor og frisk, og bak hver stein lurer det noe nytt. Ura strekker seg over 100 meter langs fjellskrenten, og egner seg like godt til fridykking, da den ikke er mer enn 10 meter på det dypeste.

I brottsjøen

En av dagene har vi nordavinden på besøk. Utenfor fyret er Kvernholmen så vidt synlig mellom høye bølger og skum. For Per er dette en utfordring han ikke kan stå i mot. Han ser for seg heftige bilder av modellen, med skum og bølger over, og svake glimt av sollys som trenger gjennom vannskorpa gjennom det opprørte havet. Modellen – det vil si meg – krysser fingrene og lover å gjøre mitt beste. Vi går i vannet et godt stykke fra draget og brytningene, og ett hvitt teppe møter oss. Luft og isundreven tang har dannet et melkesuppe som gir null sikt. Men nede på 15 meter begynner det å klarne opp. Kvernholmen skrås sakte fra toppen, mens det fra 10 meter går mer eller mindre rett ned. Veggen er dekt av anemoner og dødmanshender. Det er bare tangstilkene igjen, bladene er for lengst dratt med av den sterke strømmen.

Arbeidslyset er forholdsvis dårlig, men vi begynner å arbeide på et motiv. Jeg ligger motstrøms og etter en halv rull er jeg andpusten og sliten etter kampen mot strømmen. Vi bestemmer oss for å svømme på den andre siden av holmen, der vannet er

klarer og strømmen mindre, og Per finner en liten passasje som sakte stiger til 4-5 meter. Men da har jeg fått nok. Utslitt begynner jeg å bli nervøs for at jeg skal bli dratt opp av døningene, opp til brottsjøen som slår over bølgene. Når vannet i tillegg er litt grumsete, bestemmer jeg meg for å avbryte dykket. Nå var faren for at akkurat dette scenarioet skulle skje, minimal. Vi befant oss langt unna toppen på holmen, men det ga en liten pekepinn på at bare litt andpustenhet kan gjøre oss i dårligere stand til å vurdere sikkerhet og risiko under dykking.

Fra tang og tare til vegg og strøm

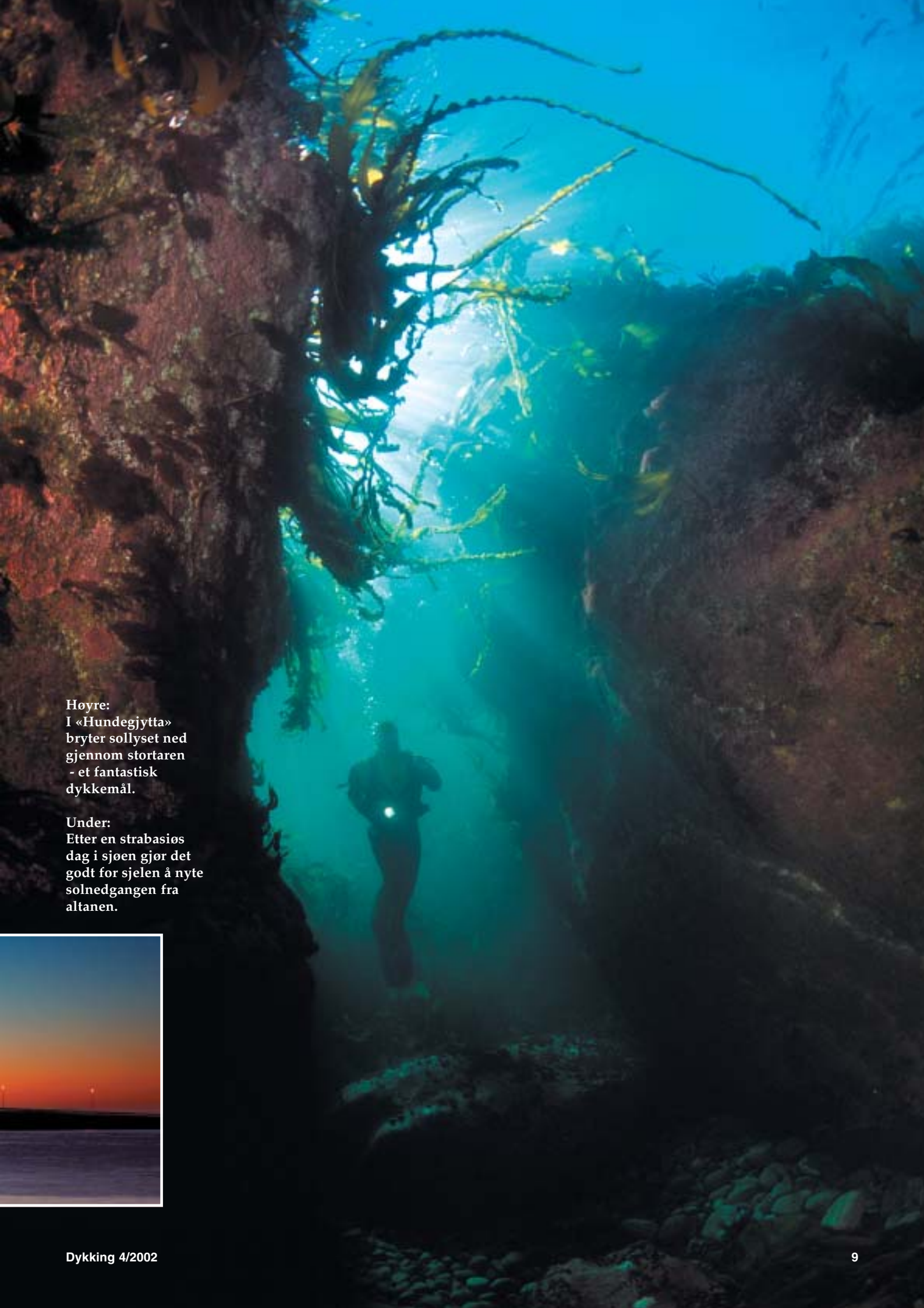
På nordsiden av øya er det flere vegger å dykke på, som ligger mye mer skjermet for vær og vind. Disse veggene er godt egnet for uerfarne eller nye dykkere, da de er lett tilgjenge-

lige og ikke dypere enn 20-25 meter. De sterke tidevannsstrømmene lager ypperlige forhold for heftige strømdykk. Velger du utgående strøm er du avhengig av båtfølge. Det skal ikke mange minuttene til under vann, før Shetland er neste stopp. Og for de vrakinteresserte kan det arrangeres turer både til Iris og Consul Carl Fischer, som ligger utenfor Ålesund. Og langt der ute, midt mellom Runde og Haramsøya, ligger Storholmen, som i havtåka ser ut som konturene av et slagskip. Urørt av dykkere, men som krever blikkstilte hav og en stor, god båt. Et mål det er verdt å komme tilbake for.

Full fart forover

Kirsten Berit og Andreas Ulla har ferriesenter som hobby. Egentlig jobber Andreas i offshoreindustrien, noe som kommer godt med når man skal betjene dykkere. Gjennom gode ▷

Høyre:
I «Hundegjytta»
bryter sollyset ned
gjennom stortaren
- et fantastisk
dykkemål.

Under:
Etter en strabasjøs
dag i sjøen gjør det
godt for sjelen å nyte
solnedgangen fra
altanen.

◁ kontakter har han skaffet seg en gammel MOB-båt, som er behørig pusset opp. Med toppfart på 30 knop flyr vannjet“n over vannflata dit du vil på null tid. En rundtur rundt Haramsøya tar ikke mange minuttene, selv om det går hardt utover bensinmåleren. Innkvarteringen skjer på Los-sjøbua, som var en del av det gamle handelsstedets midtpunkt. I dag er bua tredelt, hvor hver ende har blitt til flotte rorbuer, hvor alt fra kjøkkenmøbler, stuemøbler og senger (som antagelig var smurt inn med ett eller annet sovemiddel, for sjelden har vi sovet så godt og så lenge) er håndlaget. I midten er den opprinnelige bua, som nå fremstår som samlingsplass for besøkende, mens gamle, godt bevarte redskaper fra havet minner om gamle dager.

For hele familien

Nordøyane er betegnelsen på øyriket fra Ålesund i sør til Ona nordvest for Molde. Fra Haramsøya kan du kjøre Ullasundbrua til Flemsøya, men ellers er du avhengig av båt. Det mest karakteristiske med Haramsøya er landskapet. Øya er som en stor flosshatt. På bremmen på innsida av øya

Under: I idylliske omgivelser fridykker Frank, Kristoffer og Aleksander. Kent tar seg en pause på stranda, mens Are og Åge skulle ønske det var dem?

Nede t.h.: Den gamle sjøbua er restaurert, og har beholdt den karakteristiske stilen bygget hadde for hundre år siden.

har folk og dyr livnært seg i århundrer. På utsida derimot, ved Stavneset, stuper klippene rett ned i havet og skaper flott dykkemål. Tar du deg opp hårnålssvingene til toppen av øya, ligger ett oppdyrket fjellplatå og venter på deg. Herfra har du utsikt fra Ona i nord til Runde i sør.

Ullahammeren er en liten kystperle. På det gamle handelsstedet er det ikke bare dykking man kan be- drive. De hvite strendene innbyr

både barn og voksne til fridykking og bading. Villsau, havørner, oter og sel er bare litt av det mangfoldige dyrelivet her ute. Og vakre solnedganger gjør plassen til et yndet sted for nyforelskede - eller for de som kanskje ville hatt godt av å bli forelsket igjen...

Mer info og bilder fra Ulla Havsportsenter kan du finne på www.ullahavsportsenter.no □

